

Utbildningspolitiskt ställningstagande

2007

Mera än en skola

Svenskan i Finland är ett nationalspråk och bör vara ett komplett och samhällsbärande språk, speciellt inom utbildningssektorn. En kvalitativt god utbildning på svenska är en förutsättning för en livskraftig finlands-svensk kultur.

Den svenska skolan, från dagvård till högskola, utgör ett viktigt språkligt rum. Skolundervisningen och den språkliga grund som läggs i skolan är avgörande för individens lärande livet igenom. Den finlandssvenska skolan är en kulturskola som förmedlar och skapar kultur på svenska i Finland.

Språket i skolan

I de finlandssvenska skolorna varierar elevernas språkliga bakgrund stort. Skolvardagen innehåller dialekter, standardspråk, tvåspråkighet och invandrarspråk. Detta ställer krav på utbildningen.

Det är viktigt att föräldrarna bidrar till barnets språkliga utveckling. Föräldrarna i tvåspråkiga familjer bör göras medvetna om betydelsen av att välja skolspråk så tidigt som möjligt, redan vid val av dagvård.

Sfp vill att man i de tvåspråkiga kommunerna överväger att sammanföra barndagvård, förskola och skola under samma förvaltning för att på så sätt underlätta möjligheterna att stärka barnets utveckling och språkliga identitet.

Sfp vill stärka modersmålets ställning i läraryt utbildningen.

Sfp vill att läraryt utbildningen förbereder de blivande lärarna för språkligt heterogena elevgrupper.

Sfp vill skapa en större flexibilitet i timfördelningen för att språkundervisningen bättre skall beakta de svensk- och tvåspråkiga elevernas behov.

Läromedel och inlärningsmetoder

Den svenska skolans lärare och elever har rätt att kräva ett högklassigt och brett utbud av läromedel på alla utbildningsnivåer. Bristen på läromedel är allra störst inom yrkesutbildningen.

Särskild uppmärksamhet måste fästas vid läromedlens tidsenlighet, språkriktighet och kulturförankring.

För att läroboken också i framtiden skall kunna försvara sin plats parallellt med olika typer av elektroniska läromedel, måste produktionen av läromedel utvecklas och anpassas för nya arbetssätt.

En kontinuerlig fortbildning för lärare och skolledare är en förutsättning för att den finlandssvenska skolan skall kunna uppvisa en hög kvalitet.

Sfp vill trygga tillgången på högklassiga finlandssvenska läromedel. Detta förutsätter fortsatt statlig finansiering.

Sfp vill att möjligheter och resurser ges för utveckling av metoder och material som möjliggör distansstudier, webbaserade studier och e-lärande inom alla utbildningsformer.

Trivsel och välmående i skolan

Miljön i skolan är av avgörande betydelse för alla i skolsamfundet. En god psykisk, social och fysisk skolmiljö stimulerar individens välmående och utveckling till humana och etiskt ansvarskännande samhällsmedlemmar. En god skolmiljö främjar också inläringen.

En viktig förutsättning för en optimal inlärningsmiljö är att undervisningsgrupperna inte blir för stora. Mindre skolgrupper stöder inläringen och ger bättre arbetsro i skolan.

Arbetet mot mobbning och diskriminering måste ha hög prioritet.

Man bör i högre grad införa metoder och arbetsätt som förbättrar kommunikationen mellan alla parter i skolan. Demokra-

tin bör förstärkas så att alla har möjlighet att delta i forrådet av skolvardagen. Elevkårsverksamheten har en betydande funktion i arbetet för demokrati och fostrar eleverna till aktivt medborgarskap.

Sfp vill ha mindre undervisningsgrupper för att stöda inläringen och för att skapa en bättre arbetsro i skolan.

Sfp vill stödja initiativ, som bidrar till att förbättra skolmiljön och förutsättningarna för lärandet. Vi bör utveckla den psykiska och fysiska miljön i skolorna.

Sfp vill att skolbarnens skolväg görs säkrare. Det behövs t.ex. fler gång- och cykelbanor samt farthinder och trafikljus.

Elever med särskilda behov

Varje elev bör garanteras att dess behov beaktas t.ex. genom tillräckliga satsningar på stöd- och specialundervisning. Lärarnas beredskap att stödja barn och unga med särskilda behov bör förbättras.

Anställningsförhållandena för skolgångsbiträden bör förbättras.

Sfp vill satsa på specialundervisningen.

Skoldagen

Alla barn och unga borde kunna erbjudas möjligheten att frivilligt delta i olika klubb- och morgon- och eftermiddagsverksamhet.

Samarbetet mellan skolan, konstundervisningen, idrotts- samt klubbverksamheten måste intensifieras.

Dessa verksamheter borde koordineras bättre så att skoldagen och fritidsverksamheten bildar en fungerande helhet.

Sfp vill att klubbverksamheten vid skolorna utvecklas så att skoldagen bättre kan bli en fungerande helhet.

Elevvården och skolhälsovården

Elevens tillgång till en god elevvård bör tryggas och den skall genomföras i gott samarbete med hemmen.

En välfungerande elevvård och skolhälsovård kräver ett tillräckligt utbud av behörig och fast anställd personal, framför allt bör tillgången till skolpsykologer, kuratorer och skolhälsovårdare garanteras. Regelbundna besök måste kunna erbjudas.

Sfp vill att elevvården och skolhälsovården tilldelas tillräckliga resurser.

Sfp vill att de rekommendationer som utfärdats angående skolhälsovården följs.

Marginalisering och avbrott i studierna

Trots att stora resurser används för att förebygga marginalisering och utanförskap, så finns det en relativt hög procent läropliktiga som inte får ett avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen samt studerande som inte får någon utbildning på andra stadiet. Dessa unga faller lätt utanför både samhället och arbetslivet.

För många är tillgång till läroavtal, ungdomsverkstäder eller den tionde klassen alternativ till avbrott i studierna. Individuella läroplaner garanterar att innehållet i den undervisning som ges motsvarar de ungas förutsättningar.

Sfp vill öka utbudet av alternativa och kompletterande utbildningsformer för barn och unga som riskerar att bli marginaliserade. Dessa möjligheter bör finnas tillgängliga i ett så tidigt skede som möjligt.

Andra stadiet

Gymnasie- och yrkesutbildningarna skall utvecklas utgående från sina egna särdrag. Det är meningsfullt att utveckla ett fungerande och flexibelt samarbete inom andra stadiet.

Utbudet av yrkesutbildning skall motsvara näringslivets behov, också regionalt. I vissa regioner måste yrkesutbildningens attraktionskraft förbättras för att bättre kunna svara på arbetsmarknadens efterfrågan.

Det finns ett behov av ett starkt utvecklat samarbete och samordning på andra stadiet för att minska överlappningarna och höja kvaliteten. På det sättet kan en högklassig svenskspråkig gymnasie- och yrkesutbildning tryggas också i framtiden.

Sfp vill skapa ett täckande utbildningsnät med starka svenska enheter. Detta förutsätter en klar arbetsfördelning samt samordning och samarbete.

Högskolorna

Den svenskspråkiga befolkningen skall erbjudas samma utbildningsmöjligheter som den finskspråkiga och ett tillräckligt antal personer med kunskaper i svenska bör utbildas för landets behov.

Ett starkt svenskt universitets- och yrkeshögskoleväsende med enheter i de tre finlandssvenska regionerna samt svensk un-

dervisning vid de tvåspråkiga högskolorna och yrkeshögskolorna är väsentliga delar av den finlandssvenska kulturen och kulturauntonomin. Den svenska högskoleverksamheten i Finland bör stå sig kvalitativt i nationella och internationella jämförelser.

Det finns ett brett utbildningsansvar på svenska i Finland, men samtidigt behöver vi spetsar och topprestationer även inom det finlandssvenska högskoleväsendet. Utbildningsansvaret och de höga kvalitetskraven implicerar behov av samarbete och samordning samt specialisering, profilering och arbetsfördelning, med respekt för högskoleautonomin, inom den svenska utbildningen.

Det måste även finnas en ändamålsenlig regional balans i fråga om utbildningsplatser och program.

Det svenska yrkeshögskoleväsendet bör även i framtiden garanteras en tillräcklig finansiering, eftersom utbildningen inom ett flertal områden till sin volym är liten. Därför bör en höjning av enhetspriset garanteras.

Tillgängligheten till hälsovård för yrkeshögskolestuderande bör utvecklas så att den når samma nivå som för studerande vid universiteten. Det nuvarande systemet där studerande hänvisas till kommunal hälso- och sjukvård är inte ett fungerande system.

Det har vidtagits åtgärder för att förkorta studietiden, och nu måste de studiesociala förmånerna förbättras.

Sfp vill ha samordning och autonomi.

Sfp vill ha en fortsatt ekonomisk satsning på den högre utbildningen.

Sfp vill att de studerandes studiesociala situation förbättras, genom en höjning av studiepenningen med 15 procent.

Sfp vill genom lagstiftning definiera innehållet i studenthälsovården samt finansieringen av vården och göra den tillgänglig för samtliga studerande i Finland.

Lärarytbildningen

Tillgången till behöriga lärare är avgörande för den svenska skolan. Särskilda satsningar bör göras på områden där bristen på behöriga lärare är särskilt svår, exempelvis yrkes-, ämnes, barnträdgårds- och olika speciallärare. Lärarytbildning bör också vara lokaliserad i Helsingfors så länge det råder brist på lärare i södra Finland. Samarbetet kring ämneslärarytbildningen mellan Åbo Akademi och Helsingfors universitet bör utvecklas.

Sfp vill att tillräckliga resurser reserveras för lärarytbildningen, särskilt för de lärarytbildningsområden där situationen är speciellt svår, och att utbildning lokaliserar i Helsingfors så länge det råder brist på lärare i södra Finland.

